

ჰეტერონომიური პასუხისმგებლობა და ეთიკის ტრანსცენდენტურობა

კანტისა და ლევინასის ფილოსოფიათა შედარებით ანალიზი

ავთანდილ ლორთქიფანიძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების და მეცნიერების ფაკულტეტზე ფილოსოფიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

ფილოსოფია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ლუკა ნახუცრიშვილი, დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2020

განცხადება

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ავთანდილ ლორთქიფანიძე

20/01/2020

აბსტრაქტი

ძირითადი საკითხი, რის ირგვლივაც ტექსტი რეფლექსირებს, „სხვასთან“ მიმართებაში იკვეთება, როგორც არსებითად კანტიანური მორალის ავტონომიურობის გადააზრება, ჰეტერონომიური ეთიკის, „როგორც უპირველესი ფილოსოფიის“ წინ წამოწევით; თუ კანტის ეთიკა, ერთი მხრივ, ხასიათდება სხვის გამორჩენით, მეორე მხრივ, ტექსტის დონეზე მუდმივად ხდება ამ ნაკლულობაზე აქცენტირება, რაც კატეგორიული იმპერატივის სუბიექტის ჩარჩოში ჩარჩენის საფრთხეში აშკარავდება (ნაცვლად საყოველთაოდ ქცევისა). ლევინასისეული ეთიკა ხდება ის ჰორიზონტი, საიდანაც შესაძლო ხდება კანტის ფილოსოფიის ახლებური გამნიშვნელება. თუმცა, თავის მხრივ, კანტის ფილოსოფია იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ ლევინასის ეთიკის მოაზრება, გარკვეული გაგებით, ცნებობრივ დონეზე მოხდეს (სხვასთან მიმართებაში ცნებობრივი აპარატის ჩართვის საფრთხის გათვალისწინებით), რაც **სხვის-გან** მოახდენდა რაციონალობის გამნიშვნელებას; სწორედ ამ შესაძლებლობის ძიება არის ნაშრომის მთავარი ამოცანა, რის შედეგადაც, ასევე, საზოგადოებრივი ნიადაგის ახლებურად გააზრების შესაძლებლობა მოგვეცემოდა. საზოგადოებრივი ნიადაგის ამგვარ გააზრებას ეძღვნება ნაშრომის ბოლო თავები, სადაც სახელმწიფოს, როგორც რაციონალური სტრუქტურის გაგება (კანტთან) ენობრივ დონეზე ინტერპრეტირებული - რამდენადაც ენა სხვას იწინამძღვრებს, და მისგან და მასთან მიმართებაში ხდება შესაძლებელი.

Abstract

The main point upon which the present thesis reflects emerges in relation with the Other as a shift from Kantian autonomous morality to the advancement of heteronomous ethics, "as first philosophy"; If Kant's ethics, on the one hand, is characterized by the exclusion of the other, on the other hand, at the level of the text there is a constant emphasis on a lack, which becomes evident in face of the danger of remaining trapped within the subjective framework of the categorical imperative (instead of universalizing it). Levinasian ethics becomes the horizon, which enables us to open up a new meaning for Kant's philosophy. For his part, however, Kant's philosophy allows Levinas's ethics to be understood on a conceptual level (in view of the danger of involving the conceptual apparatus in relation with the other), which would make rationality stem from the Other. To search for this possibility is the main task of the thesis, which will give us an opportunity to re-think the ground of public life. To this understanding of the public ground as a common ground I devote the last chapters of this work, where the understanding of the state as a rational structure (following Kant) is interpreted at the linguistic level - as much as language comes from the Other, and becomes available to and from him/her.